

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica Contra Horvm Temporvm Hæreses

In Qvibvs Quatuor Euangeliorum illi textus explicantur, quibus vel hæretici hodie (maximè Caluinus & Beza) ad sua dogmata propugnanda vti solent, vel ad hæreticorum dogmata impugnanda Catholici vti possunt

Stapleton, Thomas

Lvgdvni, 1595

Prooemivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39463

I

ANTIDOTA
EVANGELICA
IN EVANGELIVM
S. MATTHÆI.

P R O O E M I V M.

LN diuinarum Scripturarum lectione duo potissimum quærenda sunt: Literæ sacræ sensus genuinus ac germanus: deinde earum vsus præsentî temporî magis necessarius. Literæ sensum in publica prælectione nostra solis auditoribus dedisse cõtenti, quæ ad earum præsentem vsum potissimum facere duximus, ea nonnihil relecta ac limata ad publicam utilitatem emittere (propitio Christo) statuimus. Quum enim horum temporum hæretici Evangelica & Apostolica doctrina ita scèdè abutantur, in eaq; suæ causæ firmamenta ac fundamenta ita constituent, vt reiectis probatissimorum Patrum iudiciis, totaq; ecclesiasticæ traditionis autoritate, ex solis Scripturis, maximè Evangelicis & Apostolicis, omnem de fide quæstionem terminari oportere, & terminare se posse affirmant, vnde & Evangelici propriè vocari volunt; Catholicos verò quasi Scripturarum aut ignaros aut contemptores traducant; propterea ad earum præsentem vsum id maximè spectare & è re fore iudicauimus, si omnia loca Evangelica & Apostolica accuratissimè annotata tractaremus, vel quæ contra præsentem hæreses valent plurimum, vel quibus ipsi hæretici ad hæreses suas confirmandas impiè & sacrilegè abuti solent. Longum, arduum, & molestum Opus. Sed aut dabit perficere qui dedit velle, aut Operi ipsi, quum illi placuerit, immoremur. Atque vt ab Euangeliis exordiamur, primùm & ante omnia, de ipsa voce ac verbo Euangelij, quod à nobis Catholicis penitus

A

ignorari vanissimè iactitant, & in quo pessimè intellecto, seipfos & alios hæretici miserimè deceperunt, paucula, per modum apparatus, delibabo.

Quid sit Euangelium.

EVANGELIVM bonum ac lætum nuncium significare, omnibus in comperto est. Sed quod sit hoc nuncium bonum ac lætum, & in quo propriè consistat, adeò liquidum & clarum non est. In hoc tamen conveniunt omnes, hoc bonum nuncium, quod Euangelium dicimus, in eo consistere, quòd Christum Redemptorem mundi, à tot retro seculis promissum & expectatum, nobis exhibeat. Ad vnum enim Christum refertur, quòd Euangelium ea quæ sub vmbri & figuris latebant explicat. Per vnum Christum, quæ olim promissa erant, Euangelium exhibet. In vno Christo rerum diuinarum cognitionem absolutam, quæ quidem ad salutem necessaria est, Euangelium præstat. *Gratia enim & veritas per Iesum Christum facta est. &c. Hæc est vita æterna, ut cognoscant omnes te solum Deum, & quem misisti Iesum Christum.* Sed de gratia & salute patribus repromissa ac per Christum exhibita, vnica serè hodie, quum de Euangelio loquimur, controuersia mouetur. Et vt huius repromissæ salutis & gratiæ faustissima annunciatio ac doctrina maximè propriè Euangelium dicitur, sic in eius explicatione peruersa se & alios hæretici horum temporum miserabiliter deceperunt. Eorum primò sententias proponemus: postea quod orthodoxum & sanum est, subiiciemus.

Euangelium sic salutis & gratiæ nuncium est iuxta Flac- cum Illyricum Lutheranum nobilem ac veteranum, vt per solam fidem in Christum, exclusa legis obedientia, salutem mortalibus annunciet & conferat. Hæc eius verba sunt. *Lex & Euangelium per se suâque natura contraria sunt. Alterum enim non nisi dignis ac iustis salutem offert, alterum verò tantum indignissimis.* Hæc ille in Clauæ Scripturæ: Sic indignissimum & flagitiosissimum te esse oportet, vt Euangelij beneficio gaudeas. Quam Caluini ac Beza sententiam esse suis locis docuimus. Rursum in eodem opere in tit. De varia operum prædicat. tract. 6. ait, quòd *clamante lege, Deus dabit unicuique secundum opera sua mox occurrit Euangelium & contra excipit, protestaturque inquit, Vera dicis lex, salua tamen mea correctione & exceptione.* Denique iterum docet, legis promissiones esse conditionales, quæ plenissimam obedientiam flagi

Euangelij tres partes

*Ioan. 1.
Ioan. 17.*

*Lex & E-
uangelium
iuxta Lu-
theranos.
Par. 2. tit.
de reg.
cognosc.
Script.*

flagrant, euangelicas verò promissiones esse sine cōditiōe & gratuita tractat i. præallegato. Huius vestigijs insiltēs Martinus Chemnitius paulò clariùs rem definit. *Lex (inquit) habet promissiones vitæ, sed sub conditione perfectæ impletionis, Euangelium verò docet, id quod legi propter carnem nostram impossibile erat, Deum præstuisse misso filio: ad Rom. 8. vbi Paulus monstrat Christum factum pro nobis sub lege, ut obedientia & passione sua pro nobis iudicio Dei in lege patefacto, satisfaceret. Atque ita Euangelium contritus & territis conscientijs annunciat, offert & exponit gratiam Dei, reconciliationem, & remissionem peccatorum, gratis, propter meritum Christi fide apprehensum.* Hæc ille in examine decretorum Concil. Trident. ad Sess. 4. quæ est de pœnitentiâ. Statuunt igitur isti Lutherani aperte & perspicuè totam Euangelij rationem in hoc vno, quòd gratuitam peccatorum remissionem per Christum fide apprehensum nobis annunciat, exclusâ conditione obseruandæ legis.

Astutiùs & rectiùs Calvinistæ rem tractant. Theodorus Caluinista- rum senten- tia de lege & Evan- gelio. Beza in confess. fidei cap. 4. num. 23. quatuor adfert discrimina legis & Euangelij, sed in tertio & quarto totum venenum suum effundit. *Lex (inquit) iubet ut in nobis queramus iustitiã quam describit, in perfectâ mandatorum impletione positiã, Euangelium indicat ubi hanc impletionem querere debeamus. Nam lex pronunciat fœlices si plenè eam præstiterimus, sed Euangelium salutem promittit si crediderimus, id est, si per fidem Christum apprehenderimus. Quare Euangelium habet adiunctam effoaciã Spiritus S. quando creat in nobis fidem, unicum illud instrumentum quo beneficium oblatum apprehendatur. Vnde non est Euangelium nuda litera, sed est Spiritus, id est, organum Spiritus sancti potens & efficax ad ingenerandam fidem. Quum igitur lex querat in nobis quod præstare non possimus, Euangelium ius istud acerbissimum melle misericordiæ temperat, & Christum demonstrat qui totam legem usque ad extremum quadrantem impleuit.* Hæc ille. Docet Euangelium in hoc consistere, ut nobis annunciatum fidem ingeneret, qua Christum apprehendimus, & in illo omnem legis iustitiã ab ipso met yberrimè impletam, nobisque imputatam, ut sic coram Deo iustificemur & salui simus. Sic enim libro eodem cap. 1. num. 26. apertiùs docuit his verbis. *Deus Paternos non agnoscit pro suis nisi coopertos ac indutos Christi innocentia, sanctitate perfectâque iustitiã. Voluit enim filium suum nostram naturam assumere, ut in eo inueniret modum pacandæ iustitiæ*

*sua, nobis videlicet eum gratis impartiendo cum omnibus suis beneficiis, ut sua unius bonitate ac misericordia, Christo per fidem apprehenso, salvi simus. Hæc ille. Porro eodem libro cap. 7. num. 9. Catholicos accusat tanquam legis & Evangelij penitus ignaros, quia quum Evangelium idcirco patefactum sit mundo, ut in Christo per fidem apprehenso gratis iustificemur, & sanctificemur, nos è contrario exultimamus Evangelicam doctrinam nihil aliud esse quàm legem quandam perfectiorem Mosaica, ut sic in nostra iustitia spem habeamus, & Dei promissiones irritas faciamus. Hoc totum ille. Calvinus in Evangelij summa definienda vastius incedit. In harmonia sua super Evangelia, in ipso argumento totius operis, sic rem definit. *Evangelium est solemnitas promulgatio de filio Dei in carne exhibitio ut perditum mundum instauret, ac homines restituat ex morte in vitam.* Sed quæ sit hæc instauratione & qualis distinctè & dilucidè non demonstrat. In Institutione sua lib. 2. cap. 9. num. 4 reprehendit omnem hæc Lutheranorum sui que Bezae explanationem. *Hinc (inquit) convincitur eorum error qui legem nunquam aliter Evangelio conferunt quàm operum merita gratuita imputationi iustitia.* Idem tamen ipse aliter non confert, plæque ibidem affirmat, *Paulum iustitiam legis & Evangelij facere inter se contrarias.* Hoc solum addit, *Evangelicam gratiam Patribus quoque sub lege fuisse communem, sed à Christo dilucidius manifestatam: quod ab omnibus in confesso ponitur.* Hanc tamen Evangelicam gratiam in sola ponit remissione peccatorum per Christum, sicut Lutherani. Sic enim lib. eodem cap. 10. num. 4. scribit. *Evangelica predicatio nihil aliud quàm paterna Dei indulgentia iustificari præter suum meritum peccatores pronunciat.* Et rursum lib. 3. cap. 1. num. 19 *Quum tota (inquit) Evangelij summam breviter complecti voluit Christus, dixit se oportuisse pati & resurgere à mortuis, predicari in nomine suo poenitentiam, & remissionem peccatorum.* Remissio autem peccatorum predicatur quum docentur homines Christum sibi factum esse Redemptorem, iustitiam, salutem, & vitam: cuius nomine gratis in Dei conspectu iusti habeantur & innocentes: & hæc gratia fide apprehenditur. Hæc ibi. Sed postea lib. 3. cap. 11. num. 6. totum suum venenum effundit. *Hic est (inquit) fidei sensus per quem peccator in possessionem venit suæ salutis, dum ex Evangelij doctrina agnoscit se Deo reconciliatum: quod intercedente Christi iustitia, impetrata peccatorum remissione iustificatus sit: & quanquam Spiritu Dei regeneratus, nõ in bonis operi**

Calvinus
Luth. ra-
nos repre-
hendit,
quum idè
doceat.

operibus quibus incumbit, sed in sola Christi iustitia repositam sibi perpetuam iustitiam cogitat. Et paulò post, num. 17. *Inde iustificare dicitur fides, quòd oblatam in Euangelio iustitiam recipit & amplectitur. Quòd autem per Euangelium dicitur offerri, eo excluditur omnis operum consideratio. Et iterum: Quia nobis per Euangelium donatur iustitia, legis conditionibus soluta est.* Hæc ille. Hoc est ergo totum hæreticorum hodie *Euangelij hodierni.* Euangelium, remissionem peccatorum per Christum consequi sine vlla bonorum operum iustitia aut etiam conditione. Ad hunc scopum omnis apud illos Scripturarum explicatio dirigitur. Ad hoc Euangelium confirmandum omnes & Evangelicas & Apostolicas & Propheticas literas detorquent. Profitemus ergo ex scripturis Euangelicis & Apostolicis veram Euangelij summam quasi necessariam antidotum contra tam pestilentem & Epicuream doctrinam.

Euangelij sanè summam annunciauit Christo iam nato *Euangelij summa vera & orthodoxa.* Pastoribus Angelus dicens. *Euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Saluator Christus Dominus.* Vnde autem & quare Saluator sit dictus, Angelus ad Ioseph virum Mariæ d. tertius explicat: *Vocabis nomen eius Iesum. Ipse enim saluum faciet populum suum à peccatis eorum.* Iam si quæras quomodo à peccatis nos soluat, primum Zacharias nato Ioan. Baptista prædixit apertissime his verbis. *Fecit redemptionem plebi suæ & erexit cornu salutis nobis, in domo David pueri sui, sicut locutus est per os Prophetarum eius, &c. Daturum se nobis ut seruiamus illi in sanctitate & iustitia coram ipso omnibus diebus vitæ nostræ.* Deinde Christus ipse in prima sua ad turbas concione tota *Matth. 5.* morali, ne iustitiam prædicare videretur legis conditionibus solutam, de ipsa lege quo ad moralia eius præcepta disertè proficitur. *Non veni soluere legem, sed adimplere: videlicet non adiectione verborum, sed opere factorum,* ait August. *Lib. 19. cap. 17.* *moxque addit. Nisi iustitia vestra abundauerit plusquam iustitia Scribarum aut Pharisaorum, non intrabitis in regnum cælorum.* Deinde præcepta legis vt exactius obseruentur, interpretatur. Hoc est ergo gaudium nobis euangelizatum & totius *Euangelij fructus, non seruire peccato.* Euangelij summa, venisse Christum vt saluos nos faciat à peccatis, id est, vt amplius non seruiamus peccato. Hoc Euangelium Christus prædicauit mulieri Samaritanæ, dicens: *Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.* De eadem aqua iterum euangelizans, *In die Iuan. 7.*

- magna festiuitatis stabat & clamabat. Si quis sitit, veniat ad me & bibat. Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aque viue. Hoc autem dixit de spiritu quem accepturi erant credentes in eum. Euangelium ergo quod Christus prædica-
 uit, est noua largitio Spiritus sancti, seu Spiritus gratiæ, ad
 superanda peccata credentibus in eum impartitus. Vnde Apo-
 stolus quum dixisset credentibus in Christum, Peccatum vo-
 bis non dominabitur, hanc causam subiunxit; non enim estis
 sub lege, sed sub gratia. Quare alio in loco de se dictum Chri-
 stus affirmat quod prædixit Elias cap. 6. Euangelizare pau-
 peribus misit me, sanare contritos corde, prædicare captiuis re-
 missionem, & cæcis visum, dirigere conuersos in remissionem
 (quæ sola hæretici considerant, quæ ad fidem & remissionem
 peccatorum pertinent: sed sequitur) prædicare, annum Domi-
 ni acceptabile, & diem retributionis. Iam quis sit annus Do-
 mini acceptabilis, Paulus docuit. Aduuantes exhortamur ne
 in vacuum gratiam Dei recipiatis: ait enim. Tempore accepto
 exaudiui te, & in die salutis adiuui te: ecce nunc tempus acce-
 ptabile, ecce nunc dies salutis. Et alibi paulo clarius. Nox præ-
 cessit, dies autem appropinquauit. Abijciamus ergo opera tene-
 brarum, & induamur arma lucis. Hoc ergo Christus euange-
 lizauit, non solum remissionem peccatorum præteritorum,
 sed ut deinceps sicut in die ambularemus. Audi Paulum aper-
 tissimè docentem quæ sit Euangelij gratia. Apparuit gratia
 Saluatoris nostri Dei omnibus hominibus, erudiens nos ut ab-
 negantes impietatem & secularia desideria, sobrii, iusti, & pie
 viuamus in hoc seculo. Sic alter Apostolus Christo dilectis-
 simus. Scitis quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret: om-
 nis qui in eo manet non peccat. In hoc apparuit filius Dei ut
 dissoluat opera diaboli: id est, peccata. Hoc est Euangelium
 quo exhibuit se mundo filius Dei. Sed doceat hæreticos so-
 lus Paulus (quos maximè abutuntur) quid sit propriè Euan-
 gelium, & cur Christus nobis exhibitus sit. Paulus segregatus
 in Euangelium Dei (quod antè promiserat per Prophetas suos)
 de filio suo qui factus est et ex semine Dauid secundum carnem,
 qui prædestinatus est filius Dei (sed quomodo & in quem fi-
 nem?) in virtute secundum spiritum sanctificationis ex resur-
 rectione mortuorum Domini nostri Iesu Christi, id est, per ope-
 ra miraculosa, & per spiritum sanctificantem, qui sanctificat
 credentes in eum, & per resurrectionem generalem omnium
 mortuorum, quam Christi resurrectio fecit. Sed adhuc aper-
 tius alibi. Quod impossibile erat legi (id est, quod per legem
 fieri

Euangelij
 donū spi-
 ritus sancti
 largitio.

Rom. 6.

Luc. 4.

2. Cor. 6.

Rom. 13.

Tit. 2.

1. Ioan. 3.

Rom. 1.

Rom. 8.

fieri non poterat) in quo infirmabatur per carnem (id est, quia
 homini carnali dato infirma & inualida ad salutem erat)
 supple. hoc vt fieret, *Deus filium suum mittens in similitudi-*
nem carnis peccati, id est, Deus Christum nobis exhibens &
 donans, *de peccato damnavit peccatum in carne*, id est, per
 hostiam peccati in carne, seu per carnem filij sui in sacri-
 ficium oblatum, peccatum in nobis seu sensualitatem homi-
 nis depravati mulctavit, & dominio suo quod hactenus con-
 tra superiorem rationem obtinuit, priuavit; *vt non regnaret*
peccatum in mortali corpore nostro, quod prius dixerat; vel vt
 hic statim subiungit, *vt iustificatio legis*, id est, tota illa iusti-
 tia quam lex iubet, *impleretur in nobis*, id est, à nobis opere
 compleretur nobis inquam, *qui non secundum carnem*, id est,
 iuxta desideria carnalia, *sed secundum spiritum ambulamus*,
 id est, iuxta Spiritum gratiæ nobis per Christum suo sacri-
 ficio procuratum. Totum effectum incarnationis & passionis
 Christi (quod propriè Euangelium est) hic vnus locus eui-
 dentissimè demonstrat. Nempe ambulare secundum spiri-
 tum, non secundum carnem: *In nouitate vita ambulare, vt*
simus noua creatura in Christo. Hoc enim esse in morte
 Christi baptizari, apertissimè Paulus docuit. Denique cur
 Christus exhibitus & mortuus sit, docet clarissimè his
 verbis Paulus. *Dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret*
ab omni peccato (quod fecit per remissionem peccatorum)
 & *mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum*
operum, quod fecit per communicationem gratiæ, de qua
 alibi dicit, *creatos nos esse in Christo Iesu in operibus bonis vt*
ambulemus in illis. Sic rursus ad Galat. cap. 1. *Qui dedit se-*
metipsum pro peccatis nostris, vt eripiat nos de præsentis seculo
nequam secundum voluntatem Dei. Eripi autem de præsentis
 seculo nequam, nihil aliud est quàm vt alibi loquitur, *non*
conformari huic seculo, sed reformari in nouitate sensus nostri,
vt probemus quæ sit voluntas Dei bona & beneplacens. Hoc
 est ergo *Euangelium regni* (vt Marcus loquitur) vt sicut an-
 te Christi aduentum, vel apud omnes qui in Christum non
 credunt, *regnauit peccatum in mortem*, ita nunc exhibitio
 Christo & apud omnes qui credunt in eum, *gratia regnet*
per iustitiam in vitam eternam. Sic mortui peccato viuimus
 Deo in Christo Iesu. Sic soluti à lege mortis in qua detineba-
 mur, *seruimus in nouitate spiritus*. Sic Christus non solum
 destruxit mortem, sed & *illuminauit vitam & incorruptio-*
nem per Euangelium. Hoc est Euangelium gratiæ: Hæc est

Rom. 6.

Rom. 6.

Galat. 6.

Tit. 2.

Ephes. 2.

Galat. 1.

Rom. 12.

Marc. 1.

Rom. 5.

Rom. 6.

1. Tim. 2.

- lex noua scripta in cordibus nostris, de qua dicitur: *Dabo leges meas in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eas.*
- Jerem. 31.*
1. Cor. 3. De qua Scriptura cordis Paulus dixit: *Epistola Christi estis, scripta non atramento, sed Spiritu Dei uiui: non in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus.* Quæ tabulæ cordis carnales, quales sunt, alius Propheta docet. *Dabo vobis cor nouum, & spiritum nouum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum, & spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam ut in præceptis meis ambuletis.* Hæc est gratia noui Testamenti, & propriè Euangelium Christi & gratiæ Dei. Sic Euangelium regni, sic gratiam noui Testamenti, omnes hæcenus fideles intellexerunt. Lege August. epist. ad Honoratum de gratia noui Testamenti, & librum de spiritu & litera. Pulchre S. Basilii. *Si quis definiens dicat Euangelium esse formam vite quæ est ex resurrectione à peccato, mihi nequaquam videretur à vero aberrare.* Ad hunc ergo scopum totius Euangelicæ historiæ doctrinam & enarrationem dirigere oportet.
- Epist. 121.*
De spiritu sancto cap. 15. Euangelium in sensu hæreticorum relinquit hominem in peccatis suis, in vetustate & corruptione sua. Detrahit Christo præcipuum effectum incarnationis & passionis suæ: redemptionem videlicet & liberationem humani generis à seruitute peccati. Vult nos vestire iustitia aliena, ut interim maneamus iniusti & peccatores. Christus factus est nobis iustitia & sanctificatio, non suam nobis imputando (quod nulla Scriptura dicit) sed spiritum gratiæ nobis impartiendo, per quem iustitiæ opera faciamus, & sanctificemur in conspectu Dei: quod tam multæ Scripturæ docuerunt, ut earum suis locis explicatio luculentius docebit. Negant Christum totum hominem sanasse. Si enim non nisi per fidem, qua Christum apprehendimus, saluos nos fecit, intellectum quidem nostrum fide purificauit & ab ignorantia liberauit, sed voluntatem in sua infirmitate reliquit, nec emundauit conscientiam nostram ab operibus mortuis, quod Paulus affirmat. Denique legem Euangelio impiè opponunt, quum *lex non destruat per fidem* quam Euangelium prædicat, *sed statuatur:* quia videlicet *impetrat gratiam qua lex impleatur:* ait August. Ac per hoc quæ per Euangelium dona ut iustitia non legis conditionibus soluitur, ut impius Calvinus docuit, sed à legis maledicto, iugo, seruitute liberatur: quia spiritus gratiæ Euangelio proprius, seu *lex spiritus vite liberauit nos à lege peccati & mortis: & plenitudo legis dilectio est:* quia tota ratio implendi legem

legem

legem, est diligere Deum & proximum. Quod sanè vt fiat, *Rom. 8. diffusa est charitas in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis.* Vide plura in opere nostro de iustific. lib. 5. cap. 12. & seq. Hæc de voce & verbo Euangelij eiusque vero sensu contra pestilentissimam hæreticorum depravationem præmittere operæ precium duximus, vt quis sit Euangelij finis ac scopus (cuius ritulo huius sæculi pestes gloriantur) Lector orthodoxus intelligat. Antidota nostra super vnam ad Romanos epistolam totum hoc commentitium hæreticorum Euangelium, quanta literæ Apostolicæ, quàm frequenti, quàm luculenta, quàm pudenda corruptela nitatur, fauente Christo, demonstrabunt. Sed vt ordinem Instrumenti noui seruemus, à quatuor Euangelij, propicio Christo (historiæ euangelicæ subiecto) auspicamur.

IN MATTHÆI CAP. II.

Verf. 2. *Magi ab Oriente venerunt
Hierosolymam.*

MAGI isti nec è terra Chaldæorum aut Mesopotamiæ regionibus venerunt, vt Origenes contra Celsum libro primo, & homilia 13. in Numer. Basilius in homilia de humana Christi generatione, Hieronymus super Esaia cap. 19. & 47. ac demum Chalcidius Platonius in Timæum Platonis scribens existimarunt: nec etiam ex Perside quasi Persarum Magi, vt multis veteribus visum est, Clementi Alexandr. lib. 1. Strom. Chrysof. homil. 6. in Matth. Cyrillo in cap. 49. Theodoro lib. 5. cap. 39. hist. eccles. Leoni Papæ serm. 1. in Epiph. sed ex Arabia, vt iuxta manifestas Scripturas alij Patres docuerunt, Iustinus Martyr in dial. contra Tryph. Tertull. lib. 3. aduersus Marcionem, & in lib. contra Iudæos, Epiphanius in compend. doctrina, Hilarius lib. 4. de Trinitate, & Cyprianus in serm. de Stella & Magis. Sic Dauid prædixerat Psal. 71. *Reges Arabiæ & Saba dona adducent.* Sic & Isaias cap. 60. *Inundatio camelorum operiet te, dromedarij Madian & Ephraim: omnes de Saba venient aurum & thus deferentes, &c.* Madian autem & Ephraim regiones sunt trās Arabiam, omnisque provincia appellatur Saba, ait D. Hieron. in hunc locum Esaia. Madian quippe filius fuit Abrahæ ex Cætura vxore, eiusque filius Ephraim, Saba quoque filius Iexama erat filij Abrahæ ex

*Magos ex
Arabia
venisse.*